



## STORTINGET

# Innst. 222 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget  
fra næringskomiteen

Dokument 8:34 S (2018–2019)

---

**Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ruth Grung, Åsunn Lyngedal, Jorodd Asphjell, Cecilie Myrseth og Arild Grande om tidsbegrensning av oppdretts-tillatelser**

---

Til Stortinget

### Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Retten til å drive havbruk i vår felles allmenning skal være tidsbegrenset, men slik at tidsbegrensningen har en varighet som gir forutsigbarhet for investeringer, innovasjon og forsvarlig drift.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at det gjennomføres en utredning med sikte på å innføre en tidsbegrensning av nye havbrukstillatelser, og komme med forslag til hvordan man kan gjennomføre dette. En slik utredning må også omfatte en vurdering av varigheten på allerede gitte tillatelser, og om det kan settes en tidsbegrensning for disse. Regjeringen må vurdere om utvalget som gjennomgår beskatning av havbruksnæringen, også kan gjennomføre disse utredningene.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

### Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ruth Grung, Cecilie Myrseth, Nils

Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Linda C. Hofstad Helleland, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charister Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til representantforslaget om å innføre tidsbegrensning på tillatelser for akvakultur. Det legges til grunn at forslaget gjelder hele akvakulturlovens virkeområde, både antallsbegrensede konsesjoner; laks, ørret og regnbueørret etter akvakulturloven § 7, og andre arter. Representantforslaget inneholder to forslag hvis intensjon er å tidsbegrense varigheten av tillatelsen til å bruke sjøallmenningen, og å utrede hvordan dette kan gjennomføres, samt muligheten for å gjøre dette for allerede tildelte ikke-tidsbegrensede tillatelser.

Komiteen vil peke på at det ikke er tillatelsen i seg selv som avgjør disponeringen av allmenningen til formål akvakultur. Formålsdisponeringen skjer gjennom plan- og bygningslovens bestemmelser om kommunale areal- og reguleringsplaner. Det er således kommunene som setter av areal av allmenningen til dette formålet, og det tilligger kommunen å avgjøre omfanget og eventuell varighet av en slik disponering gjennom planvedtak. Kommunen kan også endre planformål i et område. Tillatelser tildeles etter akvakulturloven § 6, der det allerede foreligger en slik arealdisponering. Tillatelsen bestemmer hvem som får lov til å benytte et område som er disponert til formål akvakultur. Det legges til grunn at forslaget ikke omfatter kommunenes rett til arealdisponering, men kun omfatter varigheten av tillatelsen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortinget behandlet systemet for havbruk ved behandlingen av Meld. St. 16 (2014–2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett. En samlet næringskomitee valgte da å ikke gjøre endringer i systemet for konsesjonslengde, og næringskomiteen uttalte i Innst. 361 S (2014–2015) at:

«Komiteen mener det også for havbruksnæringen er avgjørende med forutsigbare rammevilkår.»

«Trafikklyssystemet» for regulering av omfang/vekst hadde sitt første virkeår i fjor og er ikke fullt operativt før i 2019 (reduksjon av biomasse i rød sone).

Flertallet viser for øvrig til Nærings- og fiskeridepartementets vurdering av forslaget i brev av 19. november 2018 (vedlagt innstillingen).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at staten skal ha råderetten over fellesskapets ressurser, slik som retten til å drive havbruk i vår felles allmenning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at retten til beskyttet næringsutøvelse gjennom havbruks-tillatelse kan sidestilles med andre næringer der det gis en eksklusiv rett til å utnytte en begrenset naturressurs, som innenfor fiskeri.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at tillatelse innenfor havbruksnæringen i dag gir en beskyttet rett til næringsutøvelse. Frem til 2002 ble tillatelser tildelt vederlagsfritt. Verdien av denne retten ble tydeliggjort i den siste auksjonen knyttet til årets tildelte kapasitetsvekst. Gjennomsnittsprisen per tillatelse ble på hele 151 mill. kroner.

Disse medlemmer mener prisen for å komme inn i næringen, eller for å øke kapasiteten, er blitt så høy at den utfordrer innovasjonsevnen, mangfoldet og fremtidig verdiskaping i havbruksnæringen. Det er grunn til å anta at en tydeliggjøring av varigheten på en havbruks-tillatelse vil påvirke prisen og gi staten større muligheter til å legge føringer for ønsket utvikling i havbruksnæringen. Tillatelsen må være av en slik varighet at den gir forutsigbarhet for investeringer, innovasjon og forsvarlig drift. Det samme hensyn må tas ved eventuell forlengelse av tillatelsen, og det må sikres gode overgangsordninger.

Disse medlemmer er opptatt av å videreutvikle en bærekraftig havbruksnæring som skaper mest mulig lønnsomme arbeidsplasser og verdiskaping i Norge. Da

trenger vi rammebetingelser som kombinerer forsvarlig vekst med godt omdømme. Det er derfor viktig å sørge for å videreføre mangfoldet i næringen med både solide lokale selskaper og større industriselskaper.

Tidsbegrenset tillatelse til å drive havbruk er det vanlige i andre land som er store innenfor havbruk. I Skottland betales det en årlig leie for bruk av areal, og varigheten på tillatelsen er normalt 15 år. Konsesjonene i Canada er i utgangspunktet ettårige, og fornyes rutinemessig. I Spania gis tillatelse for ti år om gangen, og det gjelder en maksimumsgrense for fornying på 30 eller 50 år. Både Spania og Chile har også eierbegrensninger på nasjonalitet. Disse medlemmer mener disse lands ordninger bør vurderes i utredningen som foreslås.

I tillegg til tidsbegrensning av havbruks-tillatelser mener disse medlemmer at det bør innføres et prinsipp om leie av retten til å drive havbruk. Det vil også sikre økt forutsigbarhet for kommuner som stiller areal til disposisjon for havbruk.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at retten til å drive havbruk i vår felles allmenning tidsbegrenses.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning med sikte på å innføre en tidsbegrensning av nye havbruks-tillatelser, og komme tilbake til Stortinget med forslag om hvordan dette kan gjennomføres. Tillatelsene må ha en varighet og overgangsordninger som gir forutsigbarhet for investeringer, innovasjon og forsvarlig drift. En slik utredning bør også omfatte en vurdering av varighet på allerede gitte tillatelser, og om det kan settes en tidsbegrensning for disse.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med at staten leier ut konsesjoner til de mindre selskapene.»

## Forslag fra mindretall

### Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

#### Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at retten til å drive havbruk i vår felles allmenning tidsbegrenses.

#### Forslag 2

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning med sikte på å innføre en tidsbegrensning av nye havbruks-tillatelser, og komme tilbake til Stortinget med forslag om hvordan dette kan gjennomføres. Tillatelse-

ne må ha en varighet og overgangsordninger som gir forutsigbarhet for investeringer, innovasjon og forsvarlig drift. En slik utredning bør også omfatte en vurdering av varighet på allerede gitte tillatelser, og om det kan settes en tidsbegrensning for disse.

**Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:**

*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med at staten leier ut konsesjoner til de mindre selskapene.

**Komiteens tilråding**

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:34 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ruth Grung, Åsunn Lyngedal, Jorodd Asphjell, Cecilie Myrseth og Arild Grande om tidsbegrensning av oppdrettstillatelser – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 26. mars 2019

**Geir Pollestad**

leder

**Tom-Christer Nilsen**

ordfører

